

TSV ja tieteelliset seurat vaikuttajina*

Tieteellisten seurain valtuuskunta, TSV, laati vuonna 2018 selvityksen jäsenseuroistaan. Selvityksen tavoitteena oli koota tietoa jäsenistön toiminnasta ja organisoitumisesta. Yksi selvityksen kysymyksistä katsoi tulevaisuuteen – miten seurat kehittävät toimintaansa ja millaisena ne näkevät roolinsa tulevaisuudessa. Seurat pyrkivät myös jatkossa tekemään samoja tärkeitä asioita kuin tähänkin asti: järjestämään seminaareja ja tuottamaan julkaisuja. Seurat kuitenkin näkevät, että tulevaisuudessa on tärkeää panostaa yhä enemmän nuorten tutkijoiden tukemiseen, digitaaliseen viestintään, poikkitieteellisyyteen, yhteistyöhön ja kansainväliseen toimintaan. Vastauksista ilmeni myös seurojen merkittävä rooli tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistäjinä. Konkreettisesti tämä tarkoittaa esimerkiksi tiedon jalostamista päätöksenteon tueksi, kansalaistieteen edistämistä, oman tieteenalan tärkeimpänä viestijänä toimimista, monitieteisen keskustelun ylläpitämistä ja osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun.

TSV pyrkii vaikuttamaan siihen, että tulevaisuudessakin tieteen asema on yhteiskunnassa vahva. TSV tekee muun muassa tiedepoliittista vaalivaikuttamista ja muistuttaa omassa vaalikoneessaan kotimaisten tiedejulkaisujen tärkeydestä. Tiedejulkaisut tuottavat valtavan määrän tietoa erityisesti Suomelle tärkeistä ilmiöistä. Ilman tieteellisten seurojen julkaisutoimintaa kotimaisesta tieteellisestä julkaisutoiminnasta puuttuisi puolet nykyisestä. TSV on myös aktii-

* Tieteellisten seurain valtuuskunnan toiminnanjohtajan *Lea Ryyänen-Karjalaisen* puheenvuoro Säätytalossa Helsingissä 14.3.2023 järjestetyssä Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen 125-vuotisjuhlaseminaarissa Oikeustieteellisten seurojen rooli ja tehtävät tieteellisinä seuroina.

visesti mukana tieteen edustajana valtionavustustoiminnan kehittämishankkeen järjestöjaostossa muistuttamassa tieteen ja tiedeyhteisön autonomiasta ja siitä, että iso osa seurojen työn tuloksista perustuu vapaaehtoistoiminnalle. Samoin pidämme meteliä ainutlaatuisesta suomalaisesta seuratoiminnasta ja sen tukemisesta, kun rahapelitoiminnan momentti katoaa valtion budjetista vuonna 2024 ja jatkossa kisaamme korkeakoulu- ja tiedeyhteisön muiden toimijoiden kanssa valtion jakamista euroista.

Ilman jäsenistöään TSV:n olemassaololle ei kuitenkaan ole perusteita. Vaikka TSV hoitaa nykyään myös tehtäviä, jotka koskevat koko tiedeyhteisöä, kuten avoimen tieteen kansallista koordinaatiota, TSV:n tehtävänä on koko ajan muistuttaa siitä, että tieteelliset seurat ovat oleellinen osa kotimaista tiedeyhteisöä. TSV:n toimintasuunnitelmassa on parin viime vuoden aikana ollut ja on jatkossakin toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään kotimaista tieteellistä julkaisutoimintaa monipuolisesti. Olemme ryhtyneet puhumaan julkaisutoiminnasta yhtenä tieteen ja tutkimuksen infrastruktuurina, joka tarvitsee ihan samanlaisen huomion ja tuen kuin muukin tieteen infrastruktuuri. Lisäksi painotamme koko tiedeyhteisöä koskevissa tehtävissämme tieteellisten seurojen asiantuntijuutta ja verkostoja tieteen ja tutkimuksen avoimuuden ja saavutettavuuden edistäjinä sekä toimintatapojen kehittäjinä. Pitää myös muistaa, että tieteelliset seurat tarjoavat tieteelliselle keskustelulle ja tieteen edistämiselle sen foorumin, jossa ei tarvitse muistaa eikä puolustaa mahdollisen affiliaationsa, työnantajayliopistonsa tai tutkimuslaitoksensa resursseja vaan jossa voi puhua vain tieteestä. TSV:llä ja sen jäsenistöllä on tärkeä paikka tiedeyhteisössä: kukaan muu ei hoida niitä tehtäviä, joita valtuuskunta ja sen jäsen seurat hoitavat tieteen parhaaksi. Toimintamme herättää myös paljon kiinnostusta kansainvälisesti, ja viime vuodet ovatkin olleet nopeaa kansainvälisen yhteistyön ja toiminnan kasvua. Olemme, Tutkimuseettinen neuvottelukunta mukaan lukien, tällä hetkellä mukana kuudessa EU:n Horisontti-ohjelman hankkeessa, ja koko ajan saamme uusia ehdotuksia ja pyyntöjä, joissa ilmaistaan halukkuus lähteä mukaan hankevalmisteluun.

Tieteellisiä seuroja mietityttävät seuratoiminnan jatkuvuus, ikärakenne ja uusien jäsenten löytäminen, joten lopuksi pieni vinkki: Vuonna 2022 TSV:n laati-
massa selvityksessä kysyttiin, keitä seurojen jäsenet ovat. Vastauksista kävi ilmi, että yleisin syy siihen, miksi vastaaja ei ollut tieteellisen seuran jäsen, oli se, että henkilöä ei ollut pyydetty seuran jäseneksi tai hänellä ei ollut tietoa tieteellisistä seuroista, joihin liittyä jäseneksi. Kannattaakin korostaa viestinnän merkitystä ja kysäistä kaverilta, onko hän jo tieteellisen seuran jäsen!

Lea Ryyänen-Karjalainen